

ALLAH İNSAN İLİŞKİSİ

اللَّهُ

Memduh ÇELMELİ

- «Allah'a iman» İslam inanç sisteminin en başında gelir. İslam göre Allah'a inanma duygu ve ihtiyacı doğuştandır. Yüce Allah, insanı inanma duygusu ve ihtiyacıyla yaratmıştır. «Fitrat» kavramı, insanın doğuştan yüce bir yaratıcıya inanacak şekilde yaratıldığını ifade etmektedir.

“Allah’ın nasıl bir misal getirdiğini görmedin mi? Güzel sözü (iman), kökü sabit, dalları gökte olan güzel bir ağaca benzetti. O ağaç, Rabbinin izniyle her zaman meyvesini verir.” (İbrahim, 24-25)

«Her doğan (çocuk) fitrat üzere doğar...»

Hz. Muhammed (s.a.v)

İmandır o cevher ki ilahi ne büyüktür.
İmansız olan paslı yürek, sinede yüktür.

Mehmet Akif Ersoy

- Allah'a inanmak, kendisinin niçin yaratıldığının ve nasıl bir hayat yaşaması gerektiğinin farkında olmak demektir. Kalbe yerleşen imanın da davranışa dönüşmesi beklenir. İnanan insan, Allah'a karşı görevini yerine getirdiği gibi insanlık için de faydalı olmaya çalışır. İman ve amel bütünlüğü sağlanmalıdır.

“İman edip iyi işler yapan, namaz kılan ve zekât verenler var ya, onların mükâfatları Rableri katındadır. Onlara korku yoktur, onlar üzüntü de çekmezler.” (Bakara, 227)

“Onlar ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever.” (Âl-i İmrân suresi, 134)

“Hiçbiriniz kendisi için istediğini (mümin) kardeşi için istemedikçe (gerçek) iman etmiş olamaz.” (Hadis-i Şerif)

“İman etmedikçe cennete giremezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız.” (Hadis-i Şerif)

Allah'ın Varlığı ve Birliği

- ❑ Allah'a inanmak; O'nun varlığını ve birliğini kabul etmekle başlar.
- ❑ İslam inancında Allah'ın birliği, **tevhit** inancının esası ve özüdür.
- ❑ Kur'an, insanları, kendi yaratılışları, evrenin yaratılışı ve çeşitli varlıklar üzerinde düşünerek
- ❑ Allah'ın varlığının ve birliğinin delillerini görmeye çağırır.
- ❑ Kur'an, akıl ve gözlemlerle Allah'ın varlığını ve birliğini bulmada bizlere yol gösterir.

- Göklerin ve yerin yaratılması,
- Gemilerin denizlerde yüzmesi,
- Çeşit çeşit canlıların yeryüzünde dolaşması,

- Gece ve gündüzün peş peşe gelmesi,
- Yağmurla kurumuş toprağın canlanması,
- Rüzgarların ve bulutların hareket etmesi,

Düşünen ve araştıran bir toplum için Yüce Allah'ın varlığının delillerindedir. (Bakara, 164)

- ❑ Kur'an, insanın aklını ve duyarlarını kullanarak Allah'ın varlığına **mutlaka** ulaşılacağını öngörür. Buna direnenleri ise sağduyudan sapmış, kalplerinde hastalık bulunan kimseler olarak tanımlar.

«İnkâr edenler, göklerle yer bitişik iken, bizim onları ayırdığımızı ve diri olan her şeyi sudan meydana getirdiğimizi görmediler mi? Hala inanmayacaklar mı?» (Enbiya, 30)

«Göklerin ve yerin yaratılması, dillerinizin ve renklerinizin farklı olması da onun (varlığının ve kudretinin) delillerindedir. Şüphesiz bunda bilenler için elbette ibretler vardır.» (Rum, 22)

«Korku ve ümit kaynağı olarak şimşegi size göstermesi, gökten yağmur indirip onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltmesi, onun (varlığının ve kudretinin) delillerindedir. Şüphesiz bunda aklını kullanan bir toplum için elbette ibretler vardır.» (Rum, 24)

- ❖ İnsanlar, basit çıkarımlarla da Allah'ın varlığı ve birliği fikrine kolaylıkla erişebilirler. Hayatta hiçbir şey kendiliğinden ve tesadüfen olamaz. Tüm varlıkları meydana getiren bir sebep bulunur. Evren de yoktan var olduğuna göre onu da yaratan bir güç vardır. O da **Yüce Allah**'tır.

Allah'ın Varlığı ve Birliği

- ❖ Peygamberlerin geldiği dönemlerde inananların çoğu «mesajı getirenden ve mesajın içeriğinden dolayı» iman etmişlerdir. Bunun yanında inanmak için mucize göstermesini isteyenler de olmuştur. Peygamberlerden sonraki dönemlerde de çoğu kimse ailesinden, çevresinden öğrendikleriyle iman sahibi olurken iman etmek için aklî, bilimsel delillere ihtiyaç duyanlar da olmuştur.
- ❖ Allah'ın varlığı, birliği konusunda çeşitli deliller ortaya konmuştur.

Allah'ın Varlığı Birliği İle İlgili Ortaya Konan Deliller

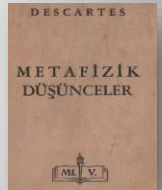
Ontolojik Delil

- ❖ Mükemmel varlık (Ekmel varlık) delili de denir.
- ❖ Bu delilde Tanrı'nın varlığına, insan zihninde var olan "mükemmel varlık" ya da "zorunlu varlık" düşüncesinden ulaşılır.
- ✓ «Ben ve diğer varlıklar kendimizi yaratmış olsaydık mükemmel özelliklerle donatırdık. Hastalık, ölüm gibi eksikliklerimiz olmazdı. Kendimizi her türlü noksanlıktan uzak yaratırdık. Öyle olmadığımıza göre bizi yaratan başka bir varlık var ve mükemmel olan o varlıktır. O varlık da Tanrıdır.»
- ❑ «Tanrı, tanımı gereği, eksiklik içermeyeceği için, O'na bir eksiklik ifade eden "var-olmama" atfedilemez. O halde, Tanrı tanımı gereği, zorunlu olarak vardır.»

- ✓ *Medinetü'l-Fâdila* adlı eserinde İslam düşüncesinde ontolojik delili ilk kullanan kişi **Farabi**'dir.

- ✓ *Batıda ontolojik delili sistemleştiren* **Descartes**'dir.

Allah'ın Varlığı Birliği İle İlgili Ortaya Konan Deliller

Kozmolojik Delil

❖ Yaşadığımız âlemi gözlem ve inceleme ile Tanrı'nın varlığına ulaşma.

- ❑ Kozmolojik kanıt, evrenin varlığından yola çıkarak yaratıcının varlığına gitmekte ve bizlere olup biten her şeyin arkasında bir Tanrı'nın bulunması gerektiğini söylemektedir.
- ❑ Evrenin varlığı bir gerçektir. Evrene baktığımızda onun maddî bir varlık olduğu ve kendi kendine var olma gücüne sahip olmadığı görülmektedir. Bu durumda onu yaratan bir gücün varlığı kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bu güç de Tanrı'dır.

Teleolojik Delil

❖ Gaye ve Nizam delili de denir. Evrende tesadüfün olmadığını savunur.

- ❖ Âlemde bir düzen vardır. → Bu düzenin belli amaçları taşıdığı görülmektedir. → İlim ve irade gerektiren “Düzen” ve “amaç” kendi basına ortaya çıkamaz. → O halde, bu düzen ve amacı gerçekleştiren ilim ve irade sahibi bir varlık vardır ki, bu da Tanrıdır.

“Göğü, yeri ve ikisi arasındakileri boş yere yaratmadık. (Boş yere yaratıldığı), inanmayan kimselerin zannıdır.” (Sâd, 27)

Dînî Tecrübe Delil

- ❑ «İnsanın Manevi Ruhi Aleminden Çıkarılan Deliller» arasındadır. İnsanın kişisel tecrübesiyle yaşadığı ve sonuçta onu inanmaya götüren manevi deneyimleri esas alır. Buna göre tüm insanların farklı bölgelerde benzer tecrübeleri yaşamaları ortak bir dinî temelin var olduğunu gösterir.

Ahlak Delil

- ✓ Allah'ın varlığını bir bilgi meselesi olmaktan çok erdemli bir hayatın ön şartı olarak ele alır. Buna göre insanın ahlaki olarak en iyiye ulaşması için bunu sağlayacak bir varlığın olması gerekir.

Allah'ın İsimleri (Esmâü'l-Hüsna)

- «Esmâü'l- Hüsna» «Allah'ın Güzel İsimleri» demektir. Bu isimler aynı zamanda Allah'ı bize tanıtmaktadır. «Sıfat» olarak bildiğimiz «Adaletli» «Merhametli» «Bağışlayıcı» gibi özellikler Allah'ın isimleri arasındadır. Bu sebeple de Allah'ın pek çok ismi, sıfatı vardır.
- el-Alîm (Her şeyi Bilen), er-Rezzâk (Rızık veren), er-Rahmân (Merhamet eden) gibi.
- Kur'an'da, Allah'ı güzel isimleriyle anmamız ve ona dua etmemiz bildirilmektedir.

Allah'ın isimleri denince 99 isim öne çıkmıştır.

«En güzel isimler Allah'ındır. O'na o güzel isimleriyle dua edin...» (A'râf, 180)

«Öyleyse yalnız beni anın ki ben de sizi anayım...» (Bakara, 152)

- Allah'ın isimlerinden bazıları insanlara da isim olarak verilmiştir. Latif, Aziz, Gaffâr, Fettah gibi. Ancak «Allah» ismi Ona özeldir ve başka hiçbir varlığa isim olarak verilemez.
- Allah ismi «eşi benzeri olmayan tek ilah demektir ve bütün isimlerini kapsayan özel isimdir.»
- «Tanrı» kelimesi «Allah» kelimesinin tam karşılığı olmamaktadır. «Allah» ismi özeldir.

اللَّهُ

الله لا اله الا ه

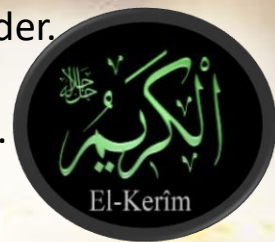
«Allahu Lâ ilâhe illâ hû»

«Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayandır...» (Bakara, 255)

4	3	2	1
ه	له	الله	الله
Hû	Lehû	Lillâhi	Allah
O (Allah)	Allah'ın	Allah için	Allah

ALLAH kelimesi Arapça yazılışı ile her harf sırasıyla çıkarılsa bile son harf kalıncaya kadar yine Allah'a işaret etmektedir.

- Allah'ın "Basir" yani «her şeyi gören» olduğunu bilen kişi, her zaman davranışlarına dikkat eder.
- Allah'ın "Semi" yani «her şeyi işiten» olduğunu bilen biri yalan konuşmaz,
- "Rahman ve Rahim" yani esirgeyen ve bağışlayan olduğunu bilen biri umutsuzluğa kapılmaz.
- Allah'ın "Kerim" yani «cömert» olduğunu bilen bir kimse başkasına karşı cimrilik etmez, elindekileri muhtaçlarla paylaşır.

Allah'ın Sıfatları

- ❑ Allah'ın isimleri aynı zamanda onun sıfatlarıdır. El-Afuv (Affedici olması), eş-Şâfi (Sifa veren olması), el-Kerîm (Cömert olması) gibi. Bununla birlikte Allah'ın sıfatları dediğimizde Esmâü'l-Hüsna'dan ayrı olarak **Zâtî** ve **Subûti** diye bir sınıflandırmaya gidilmiştir.

Zâtî

Sadece Allah'ın zâtına has olan başka varlıklarda bulunmayan sıfatlardır.

Vücut

Allah'ın var olması demektir.

Kıdem

Ezelî olmak, başlangıcı bulunmamak

Beka

Varlığının sonu olmamak, ebedî olmak

Vahdaniyet

Allah'ın bir olması demektir.

Muhalefetun
Lil Havadis

Sonradan yaratılmışlara benzememek

Kıyam

Bi Nefsihi

Var olmak için hiçbir şeye
ihtiyaç duymamak

Sübûtî

Allah ile beraber başka varlıkların sınırlı olarak sahip olduğu sıfatlardır.

Allah'ın diri ve canlı olması

Hayat

Allah'ın her şeyi bilmesi

İlim

Allah'ın her şeyi işitmesi

Semi

Allah'ın her şeyi görmesi

Basar

Allah'ın dilemesi

İrade

Allah'ın sınırsız güç sahibi olması

Kudret

Allah'ın konuşması

Kelam

Allah'ın yaratması

Tekvin

“De ki: O, Allah'tır, tektir. O sameddir. Hiçbir şeye muhtaç değil her şey Ona muhtaçtır) Doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur.” (İhlâs, 1-4)

Kur'an-ı Kerim'e Göre İnsan ve Özellikleri

- ❑ Allah, insana bir yandan akıl ve duyu organlarıyla diğer yandan da vahiyle doğru yolu göstermiştir.
- ❑ **Kur'an'a göre insanın yaratılış amacı** → Allah'ı tanınması, O'na kulluk etmesi ve bu dünyanın bir imtihan yeri olduğunu bilerek iyi ameller ortaya koymasidir. İnsan başıboş bırakılmamıştır.

“Biz gökleri, yeri ve bunlar arasındakileri oyun olsun diye yaratmadık.” (Enbiyâ, 16)

“Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik.” (İnsan, 3)

“... Nefsini kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiş, onu kötülüklerle gömen de ziyan etmiştir.» (Rûm, 30)

“Kim zerre kadar iyilik yaparsa onu görür. Kim de zerre kadar kötülük yaparsa onu görür.” (Zilzâl, 7-8)

- ❑ **İslam'a göre insan iki yönlüdür** → **Olumlu** ve **Olumsuz** özellikleri vardır.

- ✓ *Yaratılanlar arasında insana büyük önem verilmiştir. Diğer varlıklardan üstün kılınmıştır.*
- ✓ *İnsan inanan, akıllı, irade ve sorumluluk sahibidir.*
- ✓ *İnsan yeryüzünün halifesi seçilmiştir.*
- ✓ *İnsan şükreden, paylaşılan, iyilik yapan bir varlıktır.*

- ✓ *İnsan sabırsızdır, nankördür, maddiyata ve rahatına düşkündür, unutkan, ümitsizliğe ve karamsarlığa kapılır.*

“Biz insanı en güzel biçimde yarattık.” (Tîn, 4)

“Biz, hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık. ... yine onları, yarattıklarımızın birçoğundan cidden üstün kıldık.” (İsrâ, 70)

“O takva sahipleri ki bollukta da darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler...”

(Âl-i İmrân, 134)

“Onlar, Allah'a ve ahiret gününe inanırlar; iyiliği emreder, kötülükten menederler; hayırlı işlere koşuşurlar. İşte bunlar iyi insanlardır.» (Âl-i İmrân, 114)

“... ve o, mal sevgisine de aşırı derecede düşkündür.» (Âdiyât, 8)

“Gerçekten insan, pek hırslı ve yaratılmıştır. Kendisine fenalık dokunduğunda sızlanır, feryat eder. Ona imkân verildiğinde ise pinti kesilir.» Me'âric, 19-21

İnsanın Allah İle İrtibatı

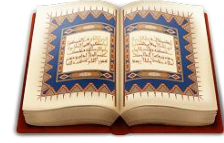
İnsanın Allah'la irtibatı

Dua

İbadet

Tövbe

Kur'an okuma

DUA

- ❑ **Dua** : İbadet, yalvarmak, yardım dilemek, çağırmak anlamlarındadır.
- ❑ Dua, insanın dilek ve isteklerini Yüce Allah'a iletmesi, ondan yardım dilemesidir.
- ❑ Dua etmek için belli bir yere ve zamana gerek yoktur. Her zaman her yerde dua edilebilir.

“Kullarım sana beni sorduğunda ben onlara çok yakınım. Bana dua edince dua edenin duasına cevap veririm. O hâlde, doğru yolu bulmaları için benim davetime uysunlar, bana iman etsinler.” (Bakara, 186)

- ❖ Dua, insanın Allah'la iletişim kurması, hatalarından pişman olması ve O'ndan af dilemesidir.
- ❖ İnsan, dua ederek iç dünyasını kendi kelimeleriyle Rabb'ine açar.
- ❖ Dua, Allah'ın verdiği nimetlere şükretmektir.

“Yalnız sana ibadet eder, yalnız senden yardım dileriz.” (Fatiha, 5)

“Ey insanlar! Allah'tan bir şey istediğiniz zaman kabul edileceğine inanarak isteyiniz.” (Hadis-i Şerif)

“Rabbim!
Bana yardım et!”

Duada Nelere Dikkat Edilmeli?

- ✓ Samimi, içten olmalı.
- ✓ Mantıklı şeyler istenmeli.
- ✓ Hayırlı şeyler istenmeli.
- ✓ Sadece zor zamanlarda yapılmamalı.
- ✓ Gerçekleşmedi diye ümitsizliğe düşmemeli.
- ✓ Hep kendimiz için istekte bulunmamalı

“Dua ibadetin ta kendisidir.” (Hadis-i Şerif)

dinkulturuahlakbilgisi.com

“Dua ibadetlerin özüdür.” (Hadis-i Şerif)

Bizi **DiN**lemeye devam ediniz.

Memduh **ÇELMELİ**